

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Retsforbundets forslag til lov om registre over personoplysninger

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1977

Emne:Program, partiprogram, partiprogrammer

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[Retsforbundets forslag til lov om registre over personoplysninger](#) 3

[Retsforbundets forslag til lov om registre over personoplysninger](#) 4

[Retsforbundets forslag til lov om registre over personoplysninger](#) 5

[Retsforbundets forslag til lov om registre over personoplysninger](#) 6

[Retsforbundets forslag til lov om registre over personoplysninger](#) 7

[Retsforbundets forslag til lov om registre over personoplysninger](#) 8

[Retsforbundets forslag til lov om registre over personoplysninger](#) 9

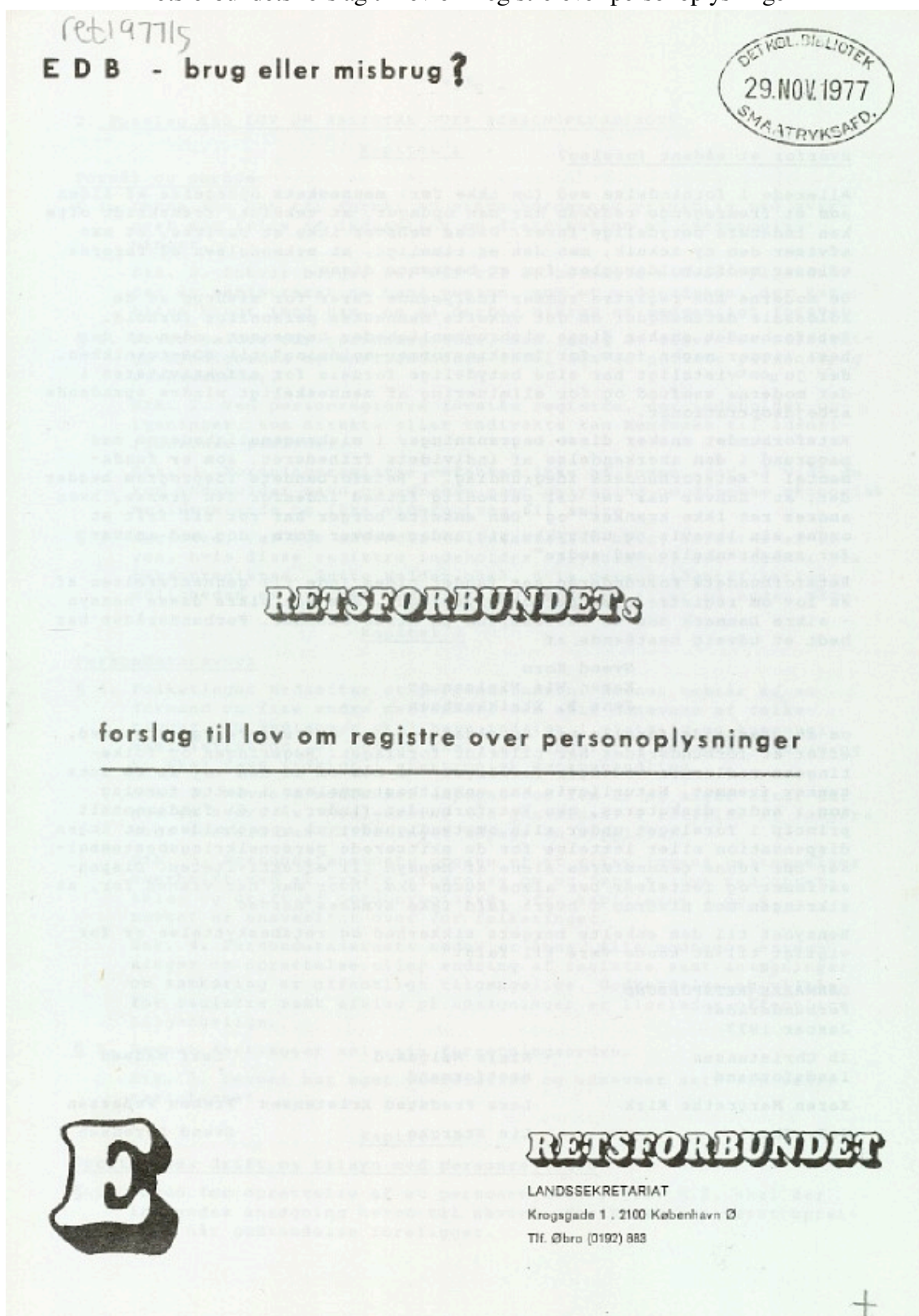
[Retsforbundets forslag til lov om registre over personoplysninger](#) 10

[Retsforbundets forslag til lov om registre over personoplysninger](#) 11

[Retsforbundets forslag til lov om registre over personoplysninger](#) 12

[Retsforbundets forslag til lov om registre over personoplysninger](#) 13

[Retsforbundets forslag til lov om registre over personoplysninger](#) 14

- 2 -

Hvorfor et sådant forslag?

Allerede i forbindelse med (om ikke før) menneskets opdagelse af ilden som et fremragende redskab har man opdaget, at tekniske fremskridt ofte kan indebære betydelige farer. Disse behøver ikke at bevirke, at man afviser den ny teknik, men det er rimeligt, at erkendelsen af farerne udløser modforholdsregler for at begrænse disse.

De moderne EDB-registre rummer indlysende farer for misbrug af de kolossale datamængder om det enkelte menneskes personlige forhold. Retsforbundet ønsker disse misbrugsmuligheder begrænset, uden at der heri ligger nogen form for "maskinstormer-holdning" til EDB-teknikken, der jo uomtvisteligt har sine betydelige fordele for effektiviteten i det moderne samfund og for eliminering af menneskeligt mindre spændende arbejdsoperationer.

Retsforbundet ønsker disse begrænsninger i misbrugsmulighederne med baggrund i den anerkendelse af individets frihedsret, som er fundamental i Retsforbundets idegrundlag. I Retsforbundets ideprogram hedder det, at "Enhver har ret til personlig frihed indenfor den grænse, hvor andres ret ikke krænkes" og "Den enkelte borger har ret til frit at ordne sin levevis og udtrykke sig under enhver form, dog med ansvar for retskrænkelser mod andre".

Retsforbundets Forbundsråd har fundet tiden inde til gennemførelsen af en lov om registre over personoplysninger, som kan sikre disse hensyn - sikre Danmark som et retssamfund på disse områder. Forbundsrådet har bedt et udvalg bestående af

Svend Korn
Karen Wie Nielsen og
Jens B. Strikkertsen

om at udarbejde forslag til en sådan lov, og dette forelægges hermed, efter at forbundsrådet har tiltrådt forslaget. Regeringen og folketingets medlemmer modtager forslaget - i håb om ad den vej at få dets tanker fremmet. Naturligvis kan enkeltbestemmelser i dette forslag som i andre diskuteres, men Retsforbundet finder, at ét fundamentalt princip i forslaget under alle omstændigheder må opretholdes: at ingen dispensation eller lettelse for de skitserede personsikringsbestemmelser bør kunne gennemføres alene af hensyn til effektiviteten. Dispensationer og lettelser bør alene kunne ske, hvor man har vished for, at sikringen mod misbrug i hvert fald ikke svækkes derved.

Hensynet til den enkelte borgers sikkerhed og retsbeskyttelse er for vigtigt til at kunne være til fals.

DANMARKS RETSFORBUND
Forbundsrådet
Januar 1977

Ib Christensen
landsformand

Karen Margrethe Kirk

J.P. Skou

Niels Mølgaard
næstformand

Lars Fredsted Kristensen

Lis Starcke

Leif Madsen

Preben Pedersen

Svend Sørensen

2. Forslag til LOV OM REGISTRE OVER PERSONOPLYSNINGER

Kapitel 1

Formål og område

- § 1. Denne lov har til formål at sikre borgernes privatliv mod overgreb som følge af indsamling og distribution af personoplysninger.
- Stk. 2. Enhver borger har ret til at betragte enhver oplysning, der er registreret om hans person, som et vidneudsagn, der kan blive brugt imod ham, og må derfor sikres et sædvanligt forsvar.
- § 2. Loven gælder for personregistre, som føres af eller for offentlige myndigheder og institutioner såvel som af private personer og virksomheder.
- Stk. 2. Ved personregistre forstås registre, der indeholder oplysninger, som direkte eller indirekte kan henføres til identificerbare personer.
- Stk. 3. Foreningsregistre omfattes ikke af loven, for så vidt de kun indeholder navn og adresse samt oplysning om direkte økonomisk mellemværende og ikke videregives til andre.
- § 3. Registre, der kun anvendes til statistisk brug, omfattes af loven, hvis disse registre indeholder oplysninger, der stammer fra personregistre. Dette gælder også, hvis personidentifikationsmuligheden er fjernet ved sletning, kodning eller på anden måde.

Kapitel 2

Persondatanævnet

- § 4. Folketinget nedsætter et persondatanævn. Nævnet består af en formand og fire andre medlemmer, som alle udnævnes af folketinget. To medlemmer skal have indsigt i statslig og kommunal administration, ét medlem skal have indsigt i retsbeskyttelse og to skal have indsigt i elektronisk databehandling.
- Stk. 2. Nævnets medlemmer udpeges for fem år og afgår efter tur med én hvert år. Medlemmerne kan genvælges. I tilfælde af længere tids forfald kan folketinget udpege en suppleant.
- Stk. 3. Persondatanævnets opgave er at sikre lovens bestemmelser overholdt ved at træffe afgørelse om og føre tilsyn med oprettelse og drift af personregistre, jfr. kapitlerne 3 og 4. Nævnet er ansvarligt over for folketinget.
- Stk. 4. Persondatanævnets møder er åbne. Alle modtagne ansøgninger om oprettelse eller ændring af registre samt ansøgninger om sækering er offentligt tilgængelige. Godkendelse og vilkår for registre samt afslag på ansøgninger er ligeledes offentligt tilgængelige.
- § 5. Nævnet fastlægger selv sin forretningsorden.
- Stk. 2. Nævnet har eget sekretariat og udnævner selv sin sekretariatschef.

Kapitel 3

Oprettelse, drift og tilsyn med personregistre

- § 6. Forud for oprettelse af et personregister, jfr. § 2, skal der indsendes ansøgning herom til nævnet. Registret kan først oprettes, når godkendelse foreligger.

Stk. 2. Forud for ændringer i godkendelsesgrundlaget skal ansøgning herom indsendes til nævnet. Ændringen kan først gennemføres, når godkendelse foreligger.

Stk. 3. Forud for nedlæggelse af et register skal nævnet have meddelelse herom.

Stk. 4. Ansøgning om godkendelse af et register skal indeholde oplysninger om

1. Registrets navn.
2. Registrets formål.
3. Registrets dataindhold.
4. Registermyndighedens navn.
5. Registerførerens navn.
6. Navn på registerførerens stedfortræder.
7. Navne på andre personregistre, som føres af registerføreren.
8. Hvordan og hvorfra oplysningerne tænkes indsamlet.

Stk. 5. For en række registre kan ansøgning om oprettelse indgives efter enklere regler udarbejdet af persondatanævnet. Dette gælder:

1. Abonnementsregistre.
2. Faktureringsregistre.
3. Leverandør- og kunderegistre, bortset fra bank- og forsikringsregistre.

Stk. 6. Persondatanævnet fastsætter en afgift for behandling af ansøgninger. Desuden betales der en årlig afgift i forhold til registrets størrelse. Disse afgifter skal dække udgifterne ved nævnets drift.

§ 7. Nævnet kan til enhver tid kræve forelagt alle oplysninger om registrene og har til enhver tid adgang til de lokaler, hvor registrene administreres og hvor registrene eller de tekniske hjælpemidler findes. Nævnet kan foretage prøvekursler på de registre, der administreres ved hjælp af elektronisk databehandling.

Stk. 2. Nævnet fastlægger bestemmelser for den maksimalt tilladte koncentration af persondata. Samkøring af flere registre må kun finde sted efter tilladelse fra nævnet.

Stk. 3. Nævnet fastsætter sikkerhedsbestemmelser for opbevaring af personoplysninger og drift af personregistre. Nævnet kan ved kontrolbesøg sikre sig, at reglerne overholdes. Sikkerhedsbestemmelserne omfatter også kopier og udskrifter af registre samt regler for destruktion af disse.

Stk. 4. Personregistre eller dele deraf må ikke etableres, videregives til, lagres eller behandles i udlandet uden forudgående tilladelse fra nævnet. En sådan tilladelse skal af nævnet gøres tidsbegrænset og betinget af nærmere angivne vilkår.

Stk. 5. Nævnet kan i forbindelse med tilsyn stille yderligere krav, hvorefter fornyet godkendelse skal indhentes. Persondatanævnet kan i denne forbindelse suspendere registret og eventuelt foranstalte makulering.

§ 8. Der må kun indsamles oplysninger, der klart er nødvendige for varetagelsen af opgaver hos vedkommende registermyndighed.

Stk. 2. Oplysninger om religiøse, politiske og seksuelle forhold må ikke indsamles eller registreres.

Stk. 3. Tvivlsspørgsmål om hvilke typer oplysninger, der må indsamles og registreres, afgøres af nævnet.

§ 9. Alle personoplysninger skal slettes, så snart de er uden betydning for registrets formål. Oplysninger vedrørende navn, adresse, skat, indtægt og formue må opbevares i fem år. Dog må de for gennemførelse af retslige krav, hvor forældelsesfristen er 20 år, fornødne oplysninger opbevares i disse 20 år. Andre personoplysninger skal senest slettes, når de er to år gamle, medmindre der i specielle tilfælde opnås tilladelse til en længere opbevaringsperiode.

§ 10. Enhver har tavshedspligt overfor trediemand med hensyn til de personoplysninger, vedkommende gennem sit arbejde med personregistre får kendskab til.

§ 11. Nævnet offentliggør én gang årligt en fortegnelse over personregistrene med angivelse af godkendelsesgrundlaget, jfr. § 6 stk. 2 og 4 samt § 7 stk. 2.

Stk. 2. Nævnet offentliggør tillige én gang årligt en beretning om sit arbejde og de konstaterede virkninger heraf.

Kapitel 4

Den enkeltes rettigheder

§ 12. Alle registrerede personer skal én gang årligt uden beregning modtage en fuldstændig udskrift af egne personoplysninger fra samtlige registre, hvor vedkommende er registreret. Samtidig gives meddelelse, om videregivelse har fundet sted, til hvem eller hvilke registre, samt hvilke oplysninger, der er videregivet.

Stk. 2. Enhver registreret person kan derudover nårsomhelst forlange udskrift af sine personlige registeroplysninger, eventuelt gennem persondatanævnet. Anmodningen skal efterkommes omgående.

Stk. 3. Enhver registreret person kan forlange urigtige, vildledende, forældede og registret uvedkommende oplysninger slettet. Hvis dette ikke finder sted, kan der klages til nævnet, som eventuelt rejser sagen ved domstolene.

§ 13. Til brug for forespørgsel om registerforhold skal spørgeskemaer, der er godkendt af nævnet, udleveres på forlangende. Brug af spørgeskemaer er ingen betingelse for besvarelse af spørgsmål om registerforhold.

Straffebestemmelser

§ 14. Registerføreren straffes med bøde eller fængsel i indtil ... år, hvis det konstateres, at de i medfør af denne lov samt de for det pågældende register af persondatanævnet fastsatte regler ikke overholdes.

Stk. 2. Med bøde eller fængsel i indtil .. år straffes også den, der overtræder eller medvirker til overtrædelse af de i denne lov givne bestemmelser samt de af persondatanævnet fastsatte særlige regler for etablering og drift af det pågældende register.

3. BEMÆRKNINGER TIL FORSLAGET

"Retten til at blive glemt", "Retten til at lave uforstyrret" og lignende udtalelser ses og høres oftere og oftere. Danmarks Grundlov har da også i over hundrede år indeholdt regler om privatlivets fred.

Retten til at have sit privatliv i fred for uvedkommende er noget, vi lægger stor vægt på i vort samfund.

Alligevel har vi dog gennem tiderne fundet os i, at såvel virksomheder som det offentlige har indsamlet oplysninger om os og dermed forstyrret privatlivets fred. Vi har affundet os med den stigende indsamling af oplysninger om borgerne. I sig selv mere eller mindre ufarlige data, når de er spredt over et utal af registre og kartoteker.

For at lette det administrative arbejde og for hurtigere at fremskaffe oplysninger til bedømmelser og prognoser af forskellig art sker der en glidende overførsel af flere og flere kartoteker til EDB-registrering. Kartoteker er altså ikke noget nyt og har altid været en trussel mod borgerne. Truslen har dog været begrænset af det enorme arbejde, der skulle udføres for at samle og sammenligne data fra forskellige registre og kartoteker. EDB-teknikken åbner imidlertid muligheder for en hurtigere indsamling af data, muligheder for hurtigere at trække oplysninger fra registrene og muligheder for at sammenstille oplysninger i forskellige registre.

Som en naturlig følge af den stigende vækst i anvendelsen af elektronisk databehandling og andre moderne registreringssystemer presser det sig mere og mere på med en lovgivning, der beskytter borgerne mod misbrug af registreringer. Det kan ikke længere overlades til den enkelte institution eller virksomhed selv at fastsætte regler for registrenes indhold og anvendelse.

Det er en politisk opgave og forpligtelse at sikre den personlige frihed og privatlivets fred ved at skabe retsregler på dette område.

Derfor fremsætter DANMARKS RETSFORBUND forslag til

"LOV OM REGISTRE OVER PERSONOPLYSNINGER"

Lovforslaget omfatter alle former for personregistreringer uanset hvordan disse teknisk føres. Forslaget omfatter alle registreringer af personoplysninger, uanset om de føres i den offentlige eller den private sektor. Dette letter kontrollen med registrene, og der opstår ikke utilsigtede huller i lovgivningen. Med én lov bliver det også mere overskueligt for administratorer og for EDB-folk. Den enkelte borger vil også lettere kunne skaffe sig overblik over i hvilke registre, han står opført. Det vil samtidig lette behandlingen af tvivlsspørgsmål og klager. For at undgå huller er det nødvendigt med en datalov, der dækker alle registreringer, uanset tekniske hjælpemidler. Mikrofilteknikken kan bl.a. nævnes som et smuthul.

Når man skal udarbejde en datalov, må man vælge mellem én af to fremgangsmåder. Man kan undersøge alle personregistre og ud fra registrenes "tarv" udarbejde en lov, der herefter bedst muligt beskytter borgerne. Man kan også gå den modsatte vej og tage udgangspunkt i: "hvad skal borgerne beskyttes imod?". Registrene må så indrettes herefter. Retsforbundets datalovforslag er udarbejdet efter den sidste fremgangsmåde, hvilket naturligt vil give den største beskyttelse. Borgernes interesser må ikke ofres til fordel for EDB og bureaukrati.

Udover alle personregistre omfatter lovforslaget også registre til statistisk brug, når oplysningerne stammer fra personregistre - også selv om person-identifikationen er slettet. En lov, der har til formål at beskytte persondata mod misbrug, bør også gøre det vanskeligt at misbruge data til social manipulation.

Efter lovforslaget skal folketinget nedsætte et persondatanævn til at føre kontrol med personregistre. Nævnet skal bestå af fem medlemmer, der hver sidder i fem år. Medlemmerne afgår efter tur med ét medlem hvert år. Det vil sige, at nævnet til enhver tid - efter en overgangsperiode - er sammensat af medlemmer, som er udpeget af mere end ét folketing. Det vil give nævnet en større uafhængighed af det siddende folketing. Nævnet er ansvarligt over for folketinget og dermed uafhængigt af administrationen (den udøvende magt). For at sikre befolkningen den størst mulige kontrol med nævnet, skal alle nævnets møder være åbne, og alle modtagne ansøgninger om oprettelse eller ændring af registre samt ansøgninger om samkøring af registre er offentligt tilgængelige. Godkendelse af og vilkår for registre samt afslag på ansøgninger er ligeledes offentligt tilgængelige. Denne åbenhed vil give befolkningen mulighed for at undersøge vilkårene for de registre, hvori den står opført, og det vil give pressen mulighed for at være "befolkningens vagthund". Det skal dog understreges, at offentligheden ikke gælder personoplysninger i de enkelte registre, men derimod grundlaget og reglerne for det pågældende register.

Forud for oprettelsen af et personregister skal der indsendes en ansøgning til persondatanævnet. Først efter godkendelse kan registret oprettes. Herudover skal nævnet føre løbende tilsyn med registre, som er i drift, og har til enhver tid adgang til de lokaler, hvor de tekniske hjælpemidler findes. Nævnet har også adgang til at foretage prøvekørsler på registre, der føres på EDB. Nævnet skal fastlægge bestemmelser for, hvor mange personregistre, der må føres på ét sted. Samkøring af registre kan kun foretages efter tilladelse fra nævnet.

Disse meget stramme regler giver en stærk beskyttelse af personregistre, men der tildes samtidig en meget stor magt til persondatanævnet. Denne magt brydes ved den direkte reference til folketinget og den store åbenhed om nævnets arbejde.

Retsforbundets datalovforslag indeholder også regler for kontrol med personregistre, som lagres eller behandles i udlandet. Moderne kommunikationsmidler gør det mere og mere almindeligt, at databehandling finder sted i udlandet, da det kan give en større kapacitetsudnyttelse. Personregistre eller dele deraf må ikke etableres, videregives til, lagres eller behandles i udlandet uden forudgående tilladelse fra nævnet. Gennem nævnets åbenhed får befolkningen mulighed for at kontrollere denne "dataflugt".

Udgifterne ved persondatanævnets drift skal afholdes af de, som opretter personregistre, dels gennem en oprettelsesafgift og dels gennem en løbende afgift. Derved tvinges en opretter af et personregister til at tage økonomiske hensyn. Nuvel, det vil øge udgifterne i administrationerne, men vi må være villige til at betale for beskyttelse af den personlige frihed, på samme måde som vi er villige til at betale for arbejderbeskyttelse, færdselssikkerhed m.m.

Lovforslaget nævner, at der kun må indsamles oplysninger, der klart er nødvendige for varetagelsen af opgaver hos den, hvor registreringen er foretaget. Det er forbudt at indsamle oplysninger om religiøse, politiske og seksuelle forhold. Så snart oplysninger er uden betydning for registrets formål, skal de slettes. Derudover skal alle oplysninger slettes, når de er to år gamle, medmindre der i specielle tilfælde opnås tilladelse til en længere opbevaringsperiode. Undtaget herfra er

dog oplysninger om navn, adresse, skat, indtægt og formue, som må opbevares i fem år, og oplysninger, der er fornødne for opretholdelsen af 20-års-forældelsesfristen for visse retskrav, hvor opbevaring naturligvis kan tillades i 20 år.

Lovforslaget giver også den enkelte borger mulighed for at følge, hvorledes han er registreret, idet ethvert register skal udsende oplysninger til alle registrerede én gang årligt om de opførte data. Finder den pågældende oplysninger, som er forældede, forkerte eller ulovlige, kan han klage til persondatanævnet.

De manglende strafansvar angivelser må udfyldes på en sådan måde, at det i hvert fald fastslås, at der ikke tages lempeligere på forbrydelser her end ved andre krænkelser af andres personlige frihed og privatlivets fred.

Som det fremgår, går Retsforbundets lovforslag langt i beskyttelsen af borgernes privatliv. Denne store hensyntagen til borgernes sikkerhed fremfor til administration og bureaukrati begrundes i Retsforbundets grundsatninger om den personlige frihed, bl.a. "Den enkelte borger har ret til frit at ordne sin levevis og udtrykke sig under enhver form, dog med ansvar for retskrænkelser mod andre".

4. Sammenligning mellem forslaget og bl.a. Trolleudvalgets forslag - og oversigt over retstilstanden på området i en række andre lande.

Som det fremgår af foranstående, omfatter Retsforbundets lovforslag registre, der indeholder personoplysninger (personregistre) og som føres af eller for offentlige myndigheder, samt de registre, der føres af eller for private virksomheder, foreninger og lignende. I så henseende afviger det fra det forslag, der navnlig er blevet debatteret herhjemme, det såkaldte Trolle-udvalgs lovforslag, der er indeholdt i en betænkning afgivet af det regeringsnedsatte Trolle-udvalg (opkaldt efter formanden, højesteretsdommer J. Trolle). Dette forslag arbejder med én lov for offentlige registre og én for private. Dataudvalgets forslag afviger også fra Trolle-udvalget med hensyn til omfanget, idet dette udvalgs lovforslag kun omfatter registre på EDB. Dataudvalgets forslag dækker som nævnt personregistreringer hos det offentlige såvel som i den private sektor. Dataudvalgets forslag omfatter alle former for personregistreringer, såvel EDB-førte som manuelt førte. Udvalget har samtidig hermed fået dækket anden form for registreringer på moderne medier, f.eks. mikrofilm.

Det vil nok være formålstjenligt kort at rekapitulere Trolle-forslaget - for sammenligningens skyld - og at kommentere det lidt nøjere - og det sker da i det følgende:

Trolleudvalgets lovforslag gælder kun for EDB-registre, der føres af offentlige myndigheder, herunder institutioner, der finansieres af det offentlige eller varetager opgaver, der normalt anses for offentlige. Sidstnævnte må kun oprette registre efter forudgående tilladelse, medens egentligt offentlige myndigheder kan oprette registre frit, idet der dog skal ske anmeldelse heraf.

Justitsministeren nedsætter - ifølge Trolle-forslaget - et register-nævn, som består af en formand, der skal opfylde betingelserne for at kunne beskikkes til dommer, og af 6 andre medlemmer. Af disse skal 2 medlemmer have indsigt i statslig og kommunal administration og 1 medlem skal være kyndig i elektronisk databehandling. Medlemmerne udpeges

for 4 år. Justitsministeren skal godkende registernavnets forretningsorden. Registernavnet skal have eget sekretariat, og chefen for dette skal udnævnes af justitsministeren.

Som det vil ses, får justitsministeren dermed en central rolle ifølge Trolle-forslaget. Udover det før nævnte skal justitsministeren (alternativ 1) også være klageinstans for registernavnets afgørelser. (Alternativ 2: Navnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed). Retsforbundet har i sit forslag forskånet justitsministeren for denne centrale placering og foreslår, at "persondata-navnets" (dataudvalgets kontrolorgan) afgørelser ikke kan ankes. Persondata-nævnet er placeret under folketinget for at frigøre det mest muligt fra administrationen.

Trolleudvalget foreslår endvidere, at registernavnet fører tilsyn med de af loven omfattede registre og kan kræve forelagt alle oplysninger om registrerne. Det har til enhver tid adgang til de lokaler, hvor registrerne administreres, og hvor registrerne eller de tekniske hjælpemidler findes. Trolleudvalgets lovforslag indeholder derimod ikke regler for "dataflugt", d.v.s. databehandling i udlandet, hvorved sikkerhedsbestemmelserne alt for tit kan omgås ved at lægge arbejdet i f.eks. USA, hvilket let lader sig gøre med de nu kendte datatransmissionsmuligheder.

Trolleudvalget har i sit forslag valgt en kombination af, at man i lovform giver forholdsnormer, der siger, hvorledes de enkelte oplysninger må eller ikke må bruges, og at man giver en offentlig myndighed (registernavnet) kompetence til konkret at overveje, om et register må føres samt regulere brugen af dette.

Et gennemgående træk i Trolleudvalgets forslag er undtagelserne. I hver eneste vending, der skal beskytte borgerne mod forskellige former for misbrug, findes også undtagelsen, som er formuleret meget bredt, f.eks. "afgørende hensyn til offentlige eller private interesser".

Denne svaghed fremgår tydeligt af § 11, stk. 2:

"Oplysninger, der vedrører rent personlige forhold, såsom oplysninger om religiøse, politiske, seksuelle og helbredsmaessige forhold, må ikke indsamles og registreres, medmindre dette er nødvendigt for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver. Det samme gælder oplysninger om strafbare forhold og misbrug af nydelsesmidler og lignende."

Trolleudvalgets lovforslag indeholder også regler om registreredes indsight i egne registre, dog kun én gang årligt, på bestilling (hvilket kræver viden hos "offeret" om registreringen for at kunne udnyttes) og mod betaling. Reglen om egen-insigt er yderligere begrænset således: "...hvis registeret udelukkende er oparbejdet med henblik på at foretage statistiske uddrag, eller hvis den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne findes at vige for afgørende hensyn til offentlige eller private interesser".

Når hertil kommer, at de mange private registre, der rummer væsentlige personoplysninger, er undtaget, vil man se, at borgerens mulighed for at sikre sig imod forkerte eller forældede registeroplysninger er anvendt af tredje person, er forsvindende små ved en gennemførelse af Trolle-udvalgets forslag.

I "almindelige" retssager er et lovbrud som regel åbenlys for skadelidte med deraf følgende mulighed for selv at anmelde lovbrudet. Brug eller misbrug af datasikkerheden er i mange tilfælde ikke helt så åbenbar for skadelidte. Derfor må det være nødvendigt med en myndighed, der kan støtte de registrerede (skadelidte), og derfor kræves der uafhængighed hos denne myndighed, og det må give udtrykkelig tilladelse til registres oprettelse og drift, så det sikres, at forholdene er

betryggende, inden de "kører".

Love eller lovforslag i andre lande

SVERIGE

En betænkning i 1972 om data og integritet førte til, at Sverige som det første land i verden gennemførte en generel datalov, der trådte i kraft 1. juli 1974. Såvel offentlige som private EDB-registre er underkastet loven. Registre med personoplysninger kan kun oprettes efter forudgående tilladelse fra "Datainspektionen", der også fører tilsyn med registrene. Datainspektionen ledes af en styrelse, hvis formand er Datainspektionens generaldirektør. Styrelsen består i øvrigt af 9 medlemmer (4 rigsdagsmænd, 1 fra offentlig forvaltning, 2 fra arbejdsmarkedet, 1 industrirepræsentant og 1 teknisk sagkyndig).

Datainspektionen fører tilsyn med de af loven omfattede registre og har adgang til lokaler, hvor databehandlingen m.v. foretages, ligesom inspektionen kan foretage kontrolkørsler m.v. Datainspektionen har endvidere adgang til programmer og andre oplysninger vedrørende databehandlingen.

Den svenske lov omfatter også regler om "dataflugt", d.v.s. databehandling i udlandet, ligesom den omfatter regler for "egen-access". Den registrerede har ret til efter begæring at få oplysning om, hvad der er registreret om ham. Denne meddelelse er vederlagsfri. Men retten hertil gælder kun én gang årligt.

Datainspektionens afgørelser kan påklages til regeringen.

NORGE

Et dataudvalg nedsat i marts 1972 afgav betænkning i marts 1975 med forslag til en lov om persondatasystemer oprettet af organer for stat eller kommuner, der bl.a. foreslår oprettelse af et særligt datatilsyn. Datatilsynet består af et Datatilsynsråd på 7 medlemmer, som udnævnes af kongen.

Efter lovforslaget skal offentlige myndigheder, der ønsker at føre personregistre ved hjælp af EDB, have forudgående tilladelse til at oprette registeret. Tilladelse kræves også til oprettelse af manuelle registre, der indeholder oplysninger af særlig privat karakter.

Tilladelsen meddeles af kongen, men kan delegeres til det ministerium, hvis opgaver registeret skal bidrage til at løse, eller til Datatilsynsrådet.

Datatilsynet kan kræve forelagt alle oplysninger om registrene og har adgang til de steder, hvor registrene eller de tekniske hjælpemidler findes. Datatilsynet skal føre en systematisk fortegnelse over de registre, der er omfattet af anmeldelsespligten. Fortegnelsen skal angive den registeransvarlige og registerets brugsområde samt indeholde en henvisning til de for registeret fastsatte regler, hvoraf et eksemplar skal opbevares hos datatilsynet.

FINLAND

En datasystemskomiteé nedsat i maj 1972 blev opløst af regeringen i april 1975, inden komiteen havde sluttet arbejdet. Der blev udarbejdet forslag til en kreditoplysningslov og en offentlighedslov, medens arbejdet med forberedelsen af en personregisterlov indtil videre er standset.

ENGLAND

I en betænkning er fastslået, at en lovgivning er ønskelig. Regeringen vil udpege en komité - Data Protection Committee - der skal forberede

- 11 -

en lovgivning. Efter regeringens forslag skal en lovgivning indeholde to elementer: en række standardregler for alle EDB-registre og etablering af en permanent myndighed, der skal have til opgave at føre tilsyn med registrene. Der er ikke taget stilling til, om der skal foretages en forudgående tilladelse eller blot en anmeldelse.

VESTTYSKLAND

I efteråret 1973 blev der i Forbundsdagen fremsat forslag til en datalov med det formål at beskytte registrerede oplysninger om enkeltpersoner. Er ikke færdigbehandlet. Lovforslaget tager primært sigte på oplysninger i EDB registre i både offentlig og privat regi, men reglerne skal dog også gælde manuelle registre. Lovens hovedregel er, at brug af registrerede oplysninger kun må ske, hvis den registrerede meddeler samtykke hertil, eller dataloven eller andre retsregler tillader dette. Der skal for de enkelte registre træffes fornødne sikkerhedsforanstaltninger både i teknisk og organisatorisk henseende for at hindre misbrug. Forbundsregeringen bemyndiges til at fastsætte regler og principper for førelsen af personregistre, hvilket dog i henhold til forslaget kan delegeres ud til regeringerne i enkeltstaterne.

Offentlige myndigheder må foretage registrering, når det sker som led i varetagelse af vedkommende myndigheds opgaver. Registrerede oplysninger må videregives til andre offentlige myndigheder, hvis oplysningerne har betydning for den modtagende myndigheds opgaver. Registrerede oplysninger må videregives til udenforstående, der har retslig interesse i oplysningerne, når videregivelsen ikke krænker beskyttelsesværdige interesser hos den registrerede.

På dette sted er det nok værd at bemærke, at Trolle-udvalgets lovforslag har svagheder (set med vore øjne) som den tyske, bl.a. med hensyn til myndighedernes tarv (se under Trolle-udvalgets forslag). Den svenske og norske lov/forslag har ikke denne svaghed. Det må vurderes, om dansk indstilling til privatlivets fred contra offentlige myndigheder mest ligner den nordiske eller den tyske. Retsforbundets dataudvalg har arbejdet på den "nordiske linie".

USA

Loven - "Privacy Act of 1974" - fastslår, at man vil gennemføre en ret for den registrerede til at bestemme, hvilke oplysninger om ham, der må indsamles, registreres og videregives. Det tilsigtes også at forhindre, at registrerede oplysninger bliver brugt til andre formål uden vedkommendes samtykke. Den registrerede har derfor ret til at få foretaget rettelser eller nye oplysninger tilføjet. Loven skal også sikre, at den registrerede bliver gjort bekendt med indholdet af de registrerede oplysninger.

Loven omfatter personregistre, som føres af forbundsstatens myndigheder. Såvel manuelle registre som EDB-registre falder ind under loven. Ved personregistre forstår man registre, der indeholder oplysninger om enkeltpersoner, som kan identificeres via navn, nummer eller anden identifikation, f.eks. fingeraftryk eller foto.

Loven indeholder nærmere regler om videregivelse af registrerede oplysninger. Udgangspunktet er, at oplysningerne ikke må videregives til private eller andre offentlige myndigheder, medmindre den registrerede meddeler skriftligt samtykke hertil. Der findes dog visse undtagelser fra denne regel, bl.a. må videregivelse finde sted til brug ved varetagelse af formål, som er i overensstemmelse med det formål, til hvilket oplysningerne er indsamlet. Loven bestemmer, at den registeransvarlige myndighed skal føre en fortegnelse over modtagere af

Retsforbundets forslag til lov om registre over personoplysninger

- 12 -

oplysninger med angivelse af data og måde for videregivelsen og dennes formål. Fortegnelsen skal opbevares i 5 år, og modtagerne skal have oplysninger om evt. rettelser i de modtagne oplysninger.

Loven bestemmer også, at den registrerede på begæring skal kunne modtage en fuldstændig udskrift af registerets oplysninger om vedkommende.

De enkelte myndigheder må kun registrere oplysninger, som er nødvendige for varetagelsen af myndighedens opgaver. Såfremt det er praktisk muligt, skal oplysningerne indhentes hos den registrerede selv.

For de enkelte registre skal der udarbejdes nærmere regler, og disse skal én gang årligt offentliggøres. Efter loven skal USA's præsident afgive en årlig rapport til Kongressen med oplysning om, hvilke registre de enkelte myndigheder fører.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk